

Látogatás Komádiban

A kép 1942-ben készült szüleim komádi háza előtt. Jobbról balra: a menyasszonyom [Büchler Klára], apám [Freikind Béla], anyám [Freikind Béláné, szül. Mittelman Lenke] és a nővérem [Fuchs Jenőné, szül. Freikind Magda]. Levittem Klárit bemutatni, hogy ő a menyasszonyom. Ezen kívül még egyszer járt Komádiban, az esküvő után. Az első világháború után anyám bátyja segített a szüleimnek anyagiakkal, és nyitottak egy kis szatócsüzletet Komádiban. Mindvégig Komádiban éltek, onnan is hurcolták őket el. Komádiban két helyen is laktak. Az első lakás a falu végén volt, egy kétszoba-konyhás ház. Elöl volt az üzlet, abból nyílt az egyik szoba, onnan a konyha, aztán a másik szoba. Az egyik szoba volt nekünk, gyerekeknek, a másik a szüleinknek, és középen volt a konyha. Volt kamra, istálló, tyúkól, nagy kert, ahol az anyám burgonyát meg zöldséget termesztett, és én mint gyerek kapirgáltam körülötte. Az istállóban nem állatokat tartottunk, mert nem volt soha se lovunk, se tehenünk. Aprójószágot tartottunk, csirkét, tyúkot, libát saját fogyasztásra. Anyám még libát is tömött. Előfordult, hogy nekem kellett etetni, szórni a kukoricát, az árpát a tyúkoknak, de ez nem volt rendszeres feladat, tulajdonképpen az anyám elintézte. Eleinte még volt cseléd. Háromra is emlékszem. De aztán ahogy egyre rosszabbul ment, már nem volt senki. Akkor már mindent az anyám csinált. A harmincas válság idején tönkrementek [lásd: az 1929-es gazdasági világválság], el kellett adni a házat, és akkor elköltöztek egy másikba, egy egyszerű szoba-konyhás házba, ami a falu közepén állt. Az üzlet máshol volt, nem abban a házban, amelyikben laktak. Végül már az sem ment, és akkor az apám nyáron cséplési ellenőrnek ment, szóval dolgoztatott, vállalt mindenféle munkát. Közben a boltot az édesanyám vitte, amíg mindkettőjüket el nem vitték előbb a nagyvárad gettóba, onnan Auschwitzba. A fénykép a második, szegényesebb ház előtt készült, és én csináltam.